

K ČINNOSTI SMĚROVÉHO DŮSTOJNÍKA TÝLU

Podplukovník Oldřich Smýkal

O funkci směrového důstojníka můžeme prakticky mluvit na stupni vyšší operační svaz. Počínaje tímto stupněm se rozsah úkolů spojených s řízením boje obsahově i časově rozrostl natolik, že si vynutil mj. i funkce směrových důstojníků. Pokud nebude změněna celková organizace řídících orgánů a nebudou-li tyto vybaveny patřičnými prostředky (technikou), je nutné využívat v procesu velení skupiny směrových důstojníků.

Místo, úlohu a také problematičnost, které z výkonu funkce vyplývají, ukáží na typickém rozboru činnosti směrového důstojníka týlu frontu.

Konkrétní činnost směrového důstojníka začíná v období realizace rozhodnutí velitele a zpracovávání zámyslu týlového zabezpečení tohoto rozhodnutí.

První problém, který již v tomto okamžiku musíme řešit, je celkový stupeň informovanosti směrového důstojníka.

Má-li plnit do důsledků svoji funkci, tj. konkretizovat, upřesňovat ideu zámyslu ZT frontu u své armády a nejen to, má-li ve smyslu tohoto zámyslu ovlivnit přímo činnost a rozhodnutí podřízeného ZT armády, není možné, aby směrový důstojník byl informován částečně a přeneseně, např. tak, že obdrží pokyny před odjezdem k armádě.

Směrový důstojník by měl být přítomen při vyhlášení zámyslu ZT frontu, dále při návrzích náčelníků správ a oddělení, zvláště pak při součinnosti a řešení problematiky přísunu materiálu.

Zámysl ZT frontu nebo návrhy náčelníků správ nejsou rozděleny na problémy čistě frontu a jednotlivých armád. Z uvedeného důvodu by bylo velmi těžké, aby směrový důstojník byl přítomen při projednávání otázek, které se vztahují pouze k jeho armádě.

V daném případě dochází k širšímu odkrytí zámyslu týlového zabezpečení, ovšem je nutné si uvědomit, že v tomto okamžiku směrový důstojník prakticky zastupuje podřízeného ZT armády.

Pokud by ZT armády byl osobně ve stejném období ve štábu týlu frontu a při součinnosti se štábem týlu frontu, vyžadoval by nutně obdobný rozsah informovanosti.

Společně s problematikou šíře informovanosti je nutné řešit otázku vhodnosti nebo nevhodnosti doby, ke které jsou směroví vysíláni k podřízeným.

Pravděpodobně nebude účelné, aby směrový důstojník odjížděl a zahájil svou činnost do schválení návrhu ZT frontu na týlové zabezpečení a do zpracování a schválení týlové směrnice.

Předběžná nařízení, jež bude nutné vydat za toto období nebudou ve většině případů vyžadovat podrobnější vysvětlení a součinnosti.

Není účelné předčasně odkrývat zámysl ZT frontu, neboť může vést k dezorientaci v případech, kdy velitel nesouhlasil s návrhem, nebo kdy je nutné upravit zámysl týlového zabezpečení podle výsledků součinnosti apod.

Po schválení týlové směrnice má směrový zpravidla za povinnost rozpracovat tuto pro potřeby své armády. Jak ukázala poslední cvičení, včetně SPUTNÍKU, je týlová směrnice v daném období nezbytným základem, z něhož směrový vychází.

Týlová směrnice nebo výpis z ní není však podle mého názoru dostatečným podkladem k práci ZT armády, není-li doplněna potřebnými odbornými údaji.

K tomu ještě připomínám známou zákonitost, že čím méně času je při zpracování směrnice, tím více se zužuje její obsahová stránka.

Z pochopitelných důvodů dochází dále na odborných správách týlu frontu k určitému zpoždění při rozpracování rozhodnutí velitele a zámyslu ZT a příslušné odborné směrnice nemusí být dokončeny.

ZT armády nemůže zahájit plnohodnotně plánování a organizovat zabezpečení boje na svém stupni, nedostane-li např.

— podrobnější údaje o přísunu a doplnění materiálu, tj. není-li ve štábu týlu frontu dokončen plán přísunu,

— rozpracované normy spotřeby a zabezpečení na svoji armádou, podle jednotlivých období; v týlové směrnici mohou být jen globální normy spotřeby pro front jako celek,

— údaje o zdravotnickém zabezpečení, hlavně o přidělených prostředcích, o způsobu odsunu, které jsou obsahem odborné směrnice zdravotnické správy,

— o vydělených zdrojích PHM, ostatního materiálu apod.

Pokud směrový důstojník byl přítomen návrhům odborných náčelníků a bude-li časově nutné, aby přenesl rozhodnutí ZT k armádě, může tak učinit s určitou znalostí věci.

Praktikuje se i takový způsob, kdy směrový získává potřebné údaje po linii odborných služeb přímo, osobně při součinnosti s odpovědnými funkcionáři příslušných správ.

Nezbytnost součinnosti s náčelníky správ a znalost jejich zámyslu jsou žádoucí i z jiných důvodů.

Nemůžeme vyloučit např. takovou situaci, kdy při přípravě operace nebo spíše v jejím průběhu, budou přímo na místě nutná konkrétní opatření ve prospěch některé z armád.

Chápeme-li správně funkci směrového důstojníka na rozdíl od styčného, **měl by mít v tomto smyslu určité právo disponovat v duchu rozhodnutí NTF i s prostředky týlu frontu ve prospěch své armády.**

Tak tomu může být v případě vyřazení, zamoření nebo neplánovaného vyčerpání zdrojů PHM, kdy by měl právo uvolnit náhradní zdroje, za předpokladu, že nenaruší zámysl ZT frontu.

Obdobné dispoziční právo by měl mít na zásoby v OPFZ, rozvíňovaném na směru činnosti jeho armády. Při kritickém vývoji zdravotnického zabezpečení, např. po hromadných úderech jadernými zbraněmi, mohl by analogicky použít volně prostředky ze zdravotnické zálohy frontu.

Vycházíme přitom z předpokladu, že osobní styk ZT frontu a ZT armády není z jakýchkoli důvodů možný a je v tomto okamžiku nahrazen směrovým důstojníkem.

Nezbytnou podmínkou zůstává vždy dokonalá a široká informovanost směrového o zámyslu nejen ZT frontu, ale i náčelníků jednotlivých odborných správ a oddělení, o rozmístění a možnostech jednotlivých prvků frontového týlu.

Směrový důstojník by měl tedy přicházet k armádě obecně řečeno v těch

případech, kdy nemůže být uskutečněn osobní styk a součinnost hlavních týlových funkcionářů obou stupňů.

To samo sebou vyžaduje, aby každé vynucené opatření ve prospěch armády bylo dostatečně schváleno ZT frontu.

Odjíždí-li ZT frontu nebo náčelník jeho štábu na kontrolu k některé armádě, mělo by být pravidlem, že s ním odjíždí příslušný směrový důstojník týlu frontu.

Naopak, dostaví-li se ZT podřízené armády na štáb týlu frontu, měl by být směrový přítomen této součinnosti.

Vše, co jsem doposud uvedl, týká se pouze jedné stránky činnosti směrového důstojníka, tj. jeho činnosti směrem dolů, k armádě.

Směrový má však za povinnost být důkladně informován o operační a týlové situaci své armády.

V tomto smyslu nemůžeme vyloučit případ, kdy místo nepřítomného ZT armády předkládá informaci o situaci, a to včetně návrhu na řešení.

Uvedená skutečnost však vyžaduje, aby mu byly k výkonu funkce vytvořeny předpoklady a to jak vlastní organizací práce, tak celou metodou.

Nezbytným předpokladem z tohoto hlediska je, aby byl informován o zásadních rozkazech a nařízeních funkcionářů týlu frontu, týkajících se jeho armády. Na druhé straně by se měl osobně podílet na vyhodnocování zpráv a hlášení, které docházejí na štáb týlu od příslušné armády.

Pokud přikládáme určitý význam dennímu souhrnnému týlovému hlášení, měl by to být právě směrový důstojník, kdo toto hlášení, již částečně vyhodnocené, přináší do štábu týlu frontu.

Při celkem pravidelném rytmu práce velitelských orgánů i týlu jako celku, tj. po vyhodnocení boje a jeho zabezpečení za den a vypracování opatření na další den, mohla by být činnost směrového důstojníka zaměřena na:

— dopracování rozhodnutí a opatření ZT frontu na příští den, pozdní odpolední hodiny, na štáb týlu frontu,

— přenesení těchto opatření a upřesnění u příslušné armády, před koncem dne boje,

— seznámení se se situací, vyřešení sporných a naléhavých otázek, koncem dne boje, ve štábu týlu armády,

— přenesení této situace (týlové souhrnné hlášení) do štábu týlu frontu, počátkem nového dne operace.

V tomto pravidelném rytmu práce budou i výjimky.

Směrový důstojník musí odjíždět k armádě vždy, došlo-li k zásadní změně původního zámyslu ZT frontu, zvláště při změně plánu přísunu, dále při změnách ve směru, době a způsobu rozvinutí prvků organizace frontového týlu, při změnách ve zdravotnickém zabezpečení daného směru apod.

Na druhé straně směrový důstojník by měl být u své armády v těch případech, kdy se u ní vytváří složitá operační a týlová situace.

Opět zdůrazňují, že principiálně by měli v těchto případech řešit uvedené otázky hlavní týloví funkcionáři a to sami, nebo se svými operačními skupinami. Pokud situace na týlu frontu nedovolí účast zmíněných orgánů, nahrazuje jejich činnost směrový důstojník dané armády.

Poslední důležitou otázkou je místo směrových ve štábu týlu frontu.

Vycházíme-li z náplně práce, odpovědnosti, součinnosti na stupni front, kterou

musí uskutečňovat směrový důstojník a z jeho postavení vůči armádě, patří na operační oddělení štábu týlu.

Vzhledem k vlivu směrového na celý průběh řízení týlu u armády, je nutné připravit ho příslušným způsobem na stupni frontového týlu. V mnoha případech nejen z hlediska odborného, ale i metodického. Směrový by měl znát např. i osobní, subjektivní činitele působící na vzájemné vztahy a ovlivňující metody práce obou stupňů.

Závěrem zdůrazňují, že funkce směrových důstojníků je v současné době nezbytná. Náplň jejich činnosti se bude měnit v případě, kdy bude dána do souladu organizace orgánů určených k řízení boje se současnými požadavky. Bude se zužovat a může úplně zmizet, budou-li vytvořeny materiálně technické předpoklady k bezprostřednímu styku hlavních týlových funkcionářů stupně front a armáda kdykoliv v průběhu operace.